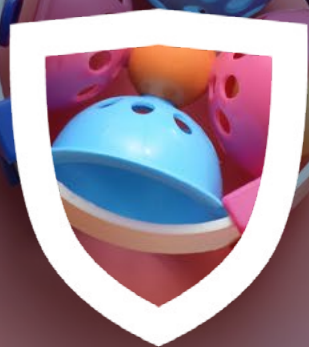

Europos
Komisija

CASP2021

Koordinuotos gaminių
saugos veiklos

Žaislai iš ne ES
šalių internetinių
parduotuvų

Galutinė
ataskaita

Turinys

Turinys	2
Santrumpų sąrašas	2
Santrauka	3
dalis 1	
1. Veiklos apžvalga	4
1.1 Dalyvaujančios RPI	4
1.2 Gaminių sritis ir bandymo kriterija	5
1.2.1 Gaminių sritis	5
1.2.2 Bandymo kriterijai	5
2. Gaminių atranka ir bandymas	6
2.1 Gaminių pavyzdžių pasiskirstymas ir kanalai	6
2.2 Bandymo procesas	7
3. Bandymų rezultatai	8
3.1 Bandymų rezultatų ir pagrindinių išvadų apžvalga	8
3.2 Bandymų rezultatai pagal bandymo tipą	9
3.3 Rezultatai pagal amžiaus kategoriją	11
3.4 Bandymų rezultatų išvados	11
4. Rizikos vertinimai ir priemonės	12
4.1 Rizikos vertinimo rezultatai	12
4.2 Taisomosios priemonės, kurių imtasi patikrintų gaminių atžvilgiu	12
5. Išvados ir rekomendacijos	13
5.1 Išvados	13
5.2 Rekomendacijos suinteresuotosioms šalims	14
dalis 2	
1. Kas yra CASP?	16
Vaidmenys ir atsakomybė	16
2. Su konkrečiais gaminiiais susijusios veiklos darbo planas	17
3. Su konkrečiais gaminiiais susijusios veiklos priemonės ir procesai	18

Santrumpų sąrašas

SANTRUMPA	APRAŠAS
CASP	Koordinuotos gaminių saugos veiklos (angl. Coordinated Activity on the Safety of Products)
DG JUST	Europos Komisijos teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas
EK	Europos Komisija
EEE	Europos ekonominė erdvė
EISMEA	Europos inovacijų tarybos ir MVĮ reikalų vykdomoji įstaiga
EVV	Ekonominės veiklos vykdytojas
ES	Europos Sąjunga
DBGS	Direktyva dėl bendros gaminių saugos (Direktyva 2001/95/EB)
RPI	Rinkos priežiūros institucija
PAH	Policikliniai aromatiniai angliavandeniliai
PSA	Su konkrečiais gaminiiais susijusi veikla
RAPEX gairės	Sprendimas (ES) 2019/417
ŽSD	Žaislų saugos direktyva (Direktyva 2009/48/EB)

Santrauka

Veiklos tikslai

Koordinuotų gaminių saugos veiklų (angl. Coordinated Activities on the Safety of Products, toliau – CASP) projektai suteikia visoms Europos Sąjungos (toliau – ES) ir Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) šalių rinkos priežiūros institucijoms (toliau – RPI) galimybę bendradarbiauti didinant Europos bendrajai rinkai teikiamų gaminių saugą.

Šioje su konkrečiais gaminiais susijusioje CASP veikloje daugiausia dėmesio skirta žaislams iš ES nepriklausančių šalių internetinių parduotuvių ir ES nepriklausančių šalių pardavėjų, prekiaujančių prekyvietėse, kurias RPI nurodė kaip prioritėtines atliekant tikslinį saugos tyrimą. Gaminių pavyzdžiai buvo paimti ir patikrinti dalyvaujančių RPI atrinktoje Europos laboratorijoje pagal bendrai sutartus kriterijus.

Gaminių sritis

Internetu surinkti ir iš trečiųjų šalių atvežti plastikiniai žaislai ir (arba) žaislai su plastikinėmis dalimis, skirti vaikams iki 36 mėnesių ir vyresniems nei 36 mėnesių vaikams.

Pagrindiniai bandymo kriterijai

Į bandymų planus buvo įtraukti dviejų standartų punktai ir vieno reglamento reikalavimai:

- EN71-1:2014+A1:2018 „Žaislų sauga. 1 dalis. Mechaninės ir fizikinės savybės“;
- EN71-3:2019 „Žaislų sauga. 3 dalis. Tam tikrų elementų migracija“;
- Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 – REACH (dėl toliau nurodytų medžiagų):
 - kadmio,
 - ftalatų,
 - policiklinių aromatinių angliavandenilių (PAH).

Mechaninius ir cheminius bandymus atliko pasirinkta laboratorija. RPI patikrino įspėjimus, ženklus ir instrukcijas savo nacionalinėmis kalbomis.

Rezultatai

- Patikrinti 92 žaislai:
 - 50 žaislų, skirtų vyresniems nei 36 mėnesių vaikams;
 - 42 žaislai, skirti jaunesniems nei 36 mėnesių vaikams.
- Bandymų reikalavimus atitiko 15 žaislų (16 proc.).
- Bandymų reikalavimų neatitiko 77 žaislai (84 proc.).
 - Daugiau reikalavimus neatitinkančių pavyzdžių nustatyta atliekant mechaninius bandymus (84 proc.) nei cheminius (21 proc.).
 - Jaunesniems nei 36 mėnesių vaikams skirtų žaislų pavyzdžių, neatitinkančių reikalavimų, buvo šiek tiek daugiau (88 proc.) nei vyresniems nei 36 mėnesių vaikams skirtų žaislų (80 proc.).
- Patikrinus įspėjimus, ženklus ir instrukcijas, nustatyta, kad reikalavimų neatitiko visi pavyzdžiai (išskyrus vieną).

Pagrindinės rekomendacijos

Vartotojams

Vartotojai turi būti atsargūs perkdami iš internetinių parduotuvių ar prekyviečių (ypač jei pardavėjas yra įsisteigęs už ES ribų) ir atkreipti dėmesį į prie gaminių pridėjamus įspėjimus, ženklus ir instrukcijas.

Ekonominės veiklos vykdytojams

- Internetinės parduotuvės ir prekyvietės turi laiku pašalinti nustatytus pavojingus gaminius ir pranešti vartotojams apie visas saugos problemas ar atšaukimo veiksmus. Prekyvietės taip pat turi dėti daugiau pastangų, kad jų svetainėse daugiau nebūtų pavojingų gaminių.
- Ženkilai yra svarbūs, todėl turi būti aiškiai nurodyti interneto svetainėse ir sąsajose, kuriose talpinami gaminių pardavimo skelbimai.

Išvados

Patikrintuose pavyzdžiuose buvo nustatyti ir mechaniniai, ir cheminiai pavojai. Rezultatai atspindi nuolatinės saugos problemas, su kuriomis susiduria RPI dėl žaislų, kuriais internetu prekiauja pardavėjai iš ES nepriklausančių šalių.

RPI atlikti rizikos vertinimai parodė, kad 53 pavyzdžiai kelia rimtą pavojų, devyni – didelį pavojų ir septyni – vidutinio dydžio pavojų.

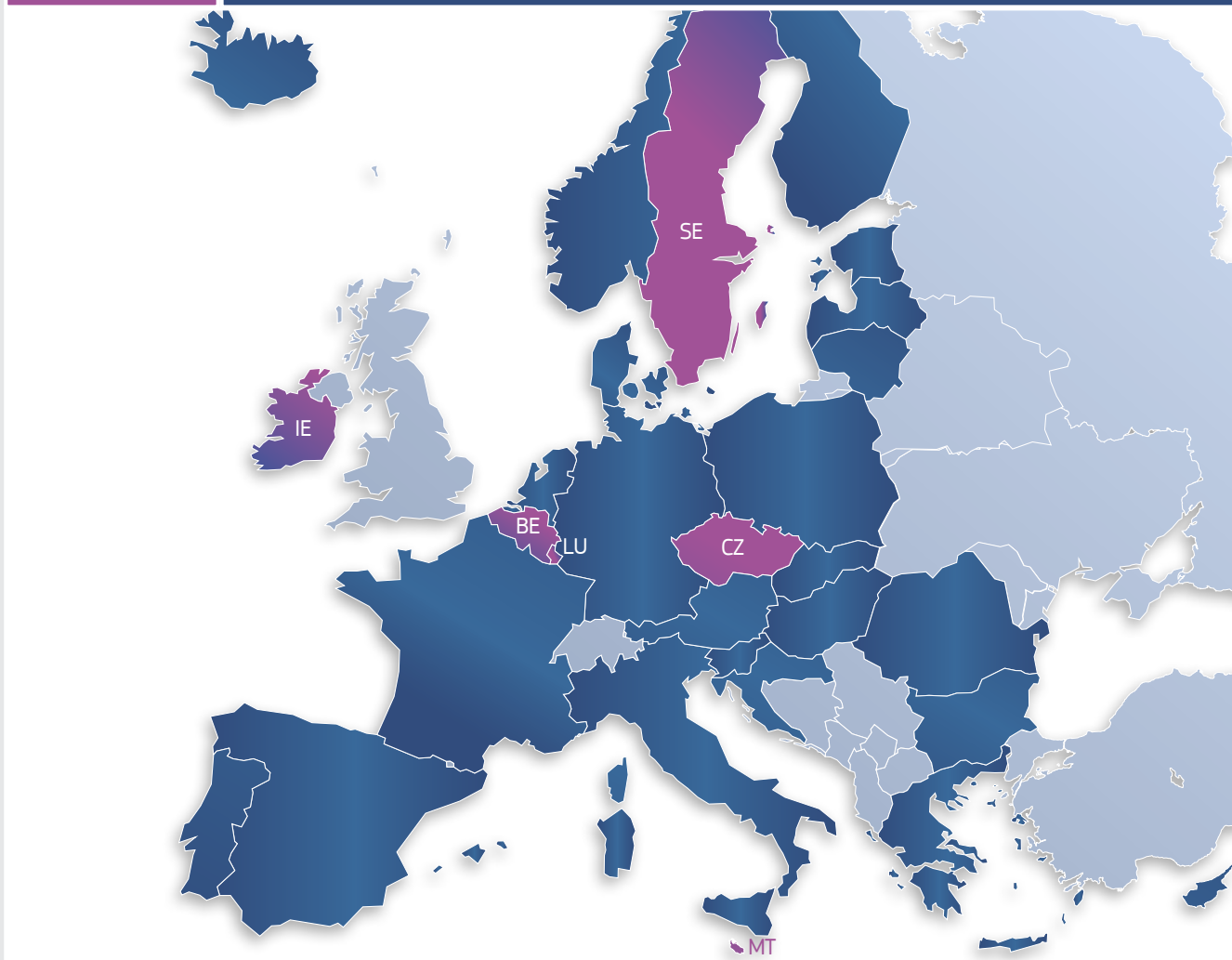
Dėl šios veiklos iš internetinių prekyviečių buvo pašalinti 74 gaminių skelbimai.

1. Veiklos apžvalga

1.1. Dalyvaujančios RPI

Kaip parodyta toliau pateiktame paveiksle, su žaislais iš ne ES šalių internetinių parduotuvių susijusioje veikloje dalyvavo septynios RPI iš šešių ES valstybių narių.

ŠALIS	RPI
Belgija	Federalinė viešoji tarnyba „Sveikata, maisto grandinės sauga ir aplinka“ – Federalinė aplinkos apsaugos inspekcija
	Federalinė viešoji tarnyba „Ekonomika“ – Kokybės ir saugos generalinis direktoratas
Čekija	Čekijos prekybos inspekcija
Airija	Konkurencijos ir vartotojų apsaugos komisija
Liuksemburgas	Rinkos priežiūros departamentas
Malta	Maltos konkurencijos ir vartotojų reikalų tarnyba
Švedija	Švedijos cheminių medžiagų agentūra

1.2. Gaminių sritis ir bandymo kriterijai

1.2.1. Gaminių sritis

Daugiausia dėmesio skirta plastikiniams žaislams ir žaislams su plastikinėmis dalimis, skirtiems vyresniems nei 36 mėnesių vaikams ir vaikams iki 36 mėnesių.

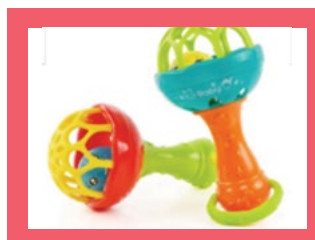
PRIPUČIAMIEJI ŽAISLAI

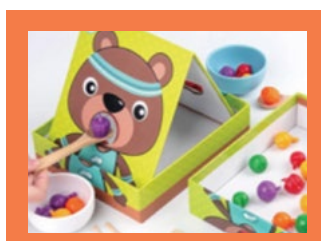
VONIOS ŽAISLAI

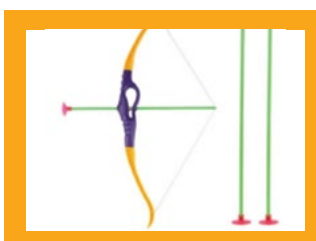
LĖLĖS IR LĖLIŲ RINKINIAI

BARŠKUČIAI KŪDIKIAMS

MOKOMIEJI ŽAISLAI

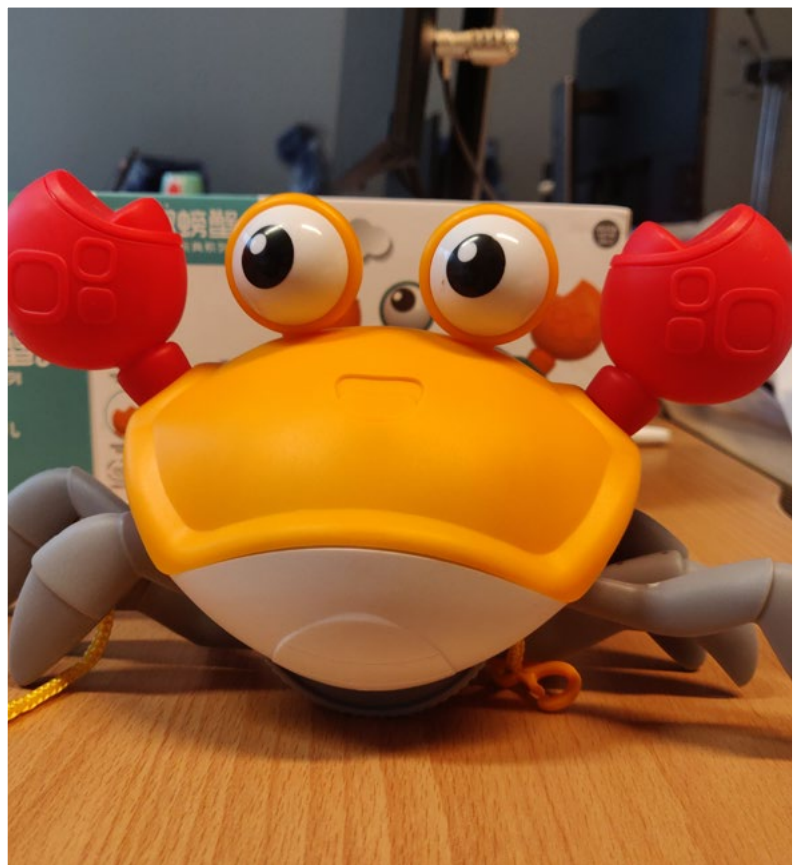
LANKAI IR STRĖLĖS

1.2.2. Bandymo kriterijai

Atsižvelgiant į platų gaminių spektrą, bandymų planas buvo sudarytas taip, kad apimtų įvairių rūšių gaminius. Į šios veiklos bandymų planą buvo įtraukti dviejų standartų punktai ir vieno reglamento reikalavimai:

- EN71-1:2014+A1:2018 „Žaislų sauga. 1 dalis. Mechaninės ir fizinės savybės“;
- EN71-3:2019 „Žaislų sauga. 3 dalis. Tam tikrų elementų migracija“;
- Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 – REACH (dėl toliau nurodytų medžiagų):
 - kadmio,
 - ftalatų,
 - PAH.

Mechaninius ir cheminius bandymus atliko pasirinkta laboratorija. RPI patikrino įspėjimus, ženklus ir instrukcijas savo nacionalinėmis kalbomis. Techninis ekspertas parengė kontrolinį sąrašą su pagrindiniais reikalavimais, kad RPI galėtų pateikti papildomų rekomendacijų.

2. Gaminių atranka ir bandymas

2.1. Gaminių pavyzdžių pasiskirstymas ir kanalai

Gaminių atranka buvo vykdoma remiantis kiekvienos RPI atlikta išankstine atranka, atsižvelgiant į kiekvienos rinkos ypatumus.

Šios veiklos metu patikrinti žaislai buvo atrinkti tik internetu ir įsigyti iš ES nepriklausančių šalių pardavėjų. RPI iš viso užsakė 113 pavyzdžių. Kaip ir buvo numatyta, tam tikro skaičiaus

pavyzdžių (14) nepavyko gauti dėl atšauktų užsakymų ir prarastų siuntų. Todėl įgyvendinant šią veiklą RPI gavo 99 pavyzdžius. Septyni RPI atrinkti pavyzdžiai iš pradžių buvo priskirti žaislams, tačiau vėliau nustatyta, kad tai yra plūdriosios kėdutės.

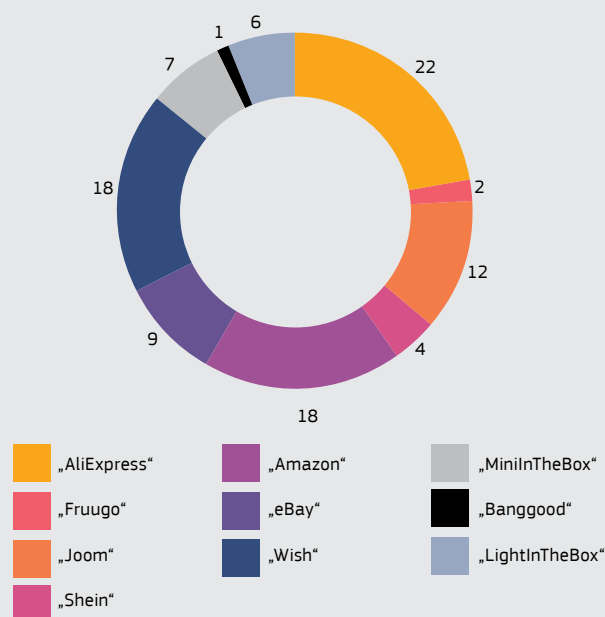
1 lentelė. Dalyvaujančių RPI paimtų pavyzdžių skaičius

Šalis	RPI	Paimta pavyzdžių
Belgija ¹	Federalinė viešoji tarnyba „Sveikata, maisto grandinės sauga ir aplinka“ – Federalinė aplinkos apsaugos inspekcija	17
	Federalinė viešoji tarnyba „Ekonomika“ – Kokybės ir saugos generalinis direktoratas	
Čekija	Čekijos prekybos inspekcija	17
Airija	Konkurencijos ir vartotojų apsaugos komisija	10
Liuksemburgas	Rinkos priežiūros departamentas	20
Malta	Maltos konkurencijos ir vartotojų reikalų tarnyba	20
Švedija	Švedijos cheminių medžiagų agentūra	15
IŠ VISO		99

Europos Komisija (toliau – EK) bendradarbiauja su keliomis internetinėmis prekyvietėmis, kurios pasirašė įsipareigojimą užtikrinti produktų saugą². Pasirašydamos šį įsipareigojimą prekyvietės savanoriškai įsipareigoja reguliariai tikrinti portalą „Saugos vartai“ ir iš savo sąsajų pašalinti visus pavojingų gaminių skelbimus po to, kai iš atšaukimo svetainės gauna atitinkamą pranešimą arba įspėjimą. Siekiant išsiaiškinti, ar skiriasi taisomieji veiksmai, kurių imamasi nustačius nesaugius gaminius, RPI paėmė pavyzdžius ir iš įsipareigojimą pasirašiusių, ir iš jo nepasirašiusių prekyviečių.

1 paveiksle nurodomos prekyvietės, iš kurių buvo paimti žaislai. Didžioji dauguma pavyzdžių (79) buvo paimta iš įsipareigojimą užtikrinti produktų saugą pasirašiusių prekyviečių. Dar 20 pavyzdžių buvo paimta iš prekyviečių, kurios nėra pasirašiusios šio įsipareigojimo („MiniInTheBox“, „LightInTheBox“, „Shein“, „Fruugo“ ir „Banggood“).

1 paveikslas. **Mažmeninės prekybos kanalai**

¹ Dvi Belgijos RPI pavyzdžius ėmė kartu.

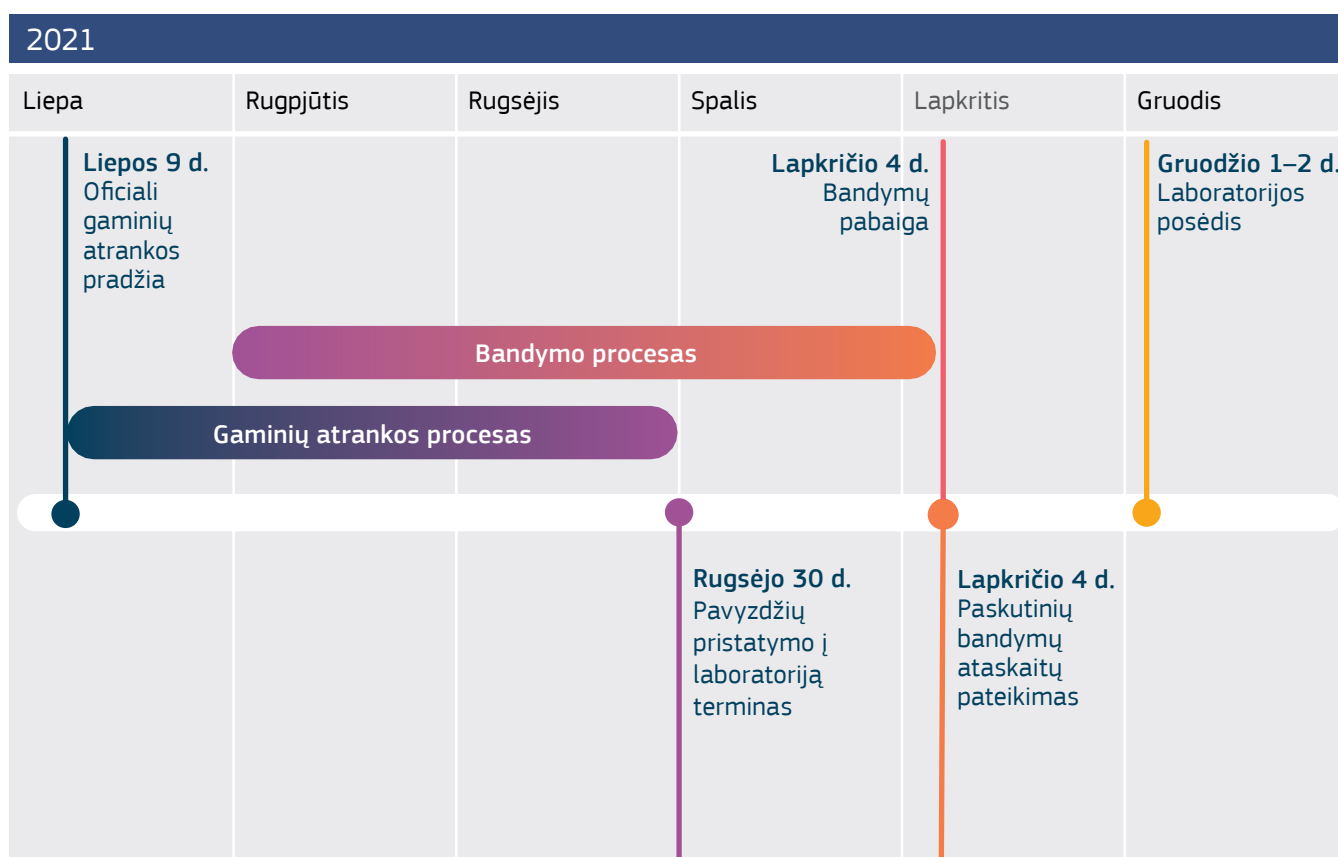
² „AliExpress“, „Amazon“, „eBay“, „Rakuten France“, „Allegro“, „Cdiscount“, „Wish“, „bol.com“, „eMAG“, „Joom“ ir „Etsy“.

2.2. Bandymo procesas

Remiantis išsamiais dokumentų tyrimais, buvo nustatytos 88 akredituotos laboratorijos, esančios ES ir (arba) EEE. Rangovas parengė konkurso sąlygas ir pakvietė nustatytas laboratorijas teikti savo pasiūlymus. RPI buvo pateikta devynių laboratorijų, atsakiusių į projekto komandos kvietimą, techninio tinkamumo ir finansinių pasiūlymų lyginamoji analizė. RPI pasirinko laboratoriją, kuri gavo daugiausia balų už techninę kokybę, turi pajėgumų ir reikalingą akreditaciją atlikti visus prašomus tyrimus bei pasiūlė konkurencingą kainą.

RPI turėjo tris mėnesius pavyzdžiams paimti ir pristatyti į laboratoriją. Bandymo procesas vyko, kaip suplanuota, ir buvo užbaigtas 2021 m. lapkričio 4 d. Laboratorijos posėdis įvyko 2021 m. gruodžio 1–2 d. (mišriu formatu³).

2 paveikslas. **Gaminių atrankos ir bandymo proceso laiko juosta**

³ Rangovo komandos nariai ir Europos Komisijos teisingumo ir vartotojų reikalų generalinio direktorato atstovai kartu su audiovizualine komanda buvo laboratorijoje, o RPI prisijungė per „Zoom“.

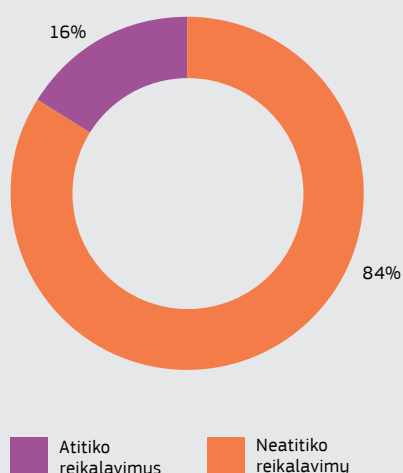
3. Bandymų rezultatai

3.1. Bandymų rezultatų ir pagrindinių išvadų apžvalga

Į laboratoriją bandymams buvo išsiųsti 99 pavyzdžiai. Tačiau septyni pavyzdžiai nepatenka į taikymo sritį, nes galiausiai jie buvo priskirti plūdriosioms kėdutėms (žr. Products misleadingly placed in the market as toys dalį). Šių pavyzdžių bandymų rezultatai šioje dalyje nepateikiami.

Tik 15 iš 92 laboratorijoje patikrintų žaislų atitiko bandymų plane numatytų standartų reikalavimus. Likę 77 pavyzdžiai neatitiko bent vieno iš reikalavimų.

3 paveikslas. **Bendri bandymų rezultatai (N=92)**

Gaminiai, klaidinančiai pateikiami rinkai kaip žaislai

Septyni šioje veikloje paimti gaminiai buvo parduodami ir suprojektuoti taip, kad juos buvo lengva supainioti su žaislais. Tačiau šie gaminiai, nors ir neteisingai paženklininti ir todėl parduodami kaip žaislai, atitinka Komisijos rekomendaciniame dokumente Nr. 7 „Direktyvos dėl žaislų saugos taikymas. Žaislai, naudojami vandenyje ir ant vandens⁴ nurodytą plūdrųjų kėdučių apibrėžtį: „maudymosi žiedai, turintys integruotą sėdynę su dviem skylėmis vaiko kojoms laisvai kaboti vandenyje“. Tai yra mokomosios priemonės, todėl joms taikoma ne Žaislų saugos direktyva, o Direktyva dėl bendros gaminių saugos.

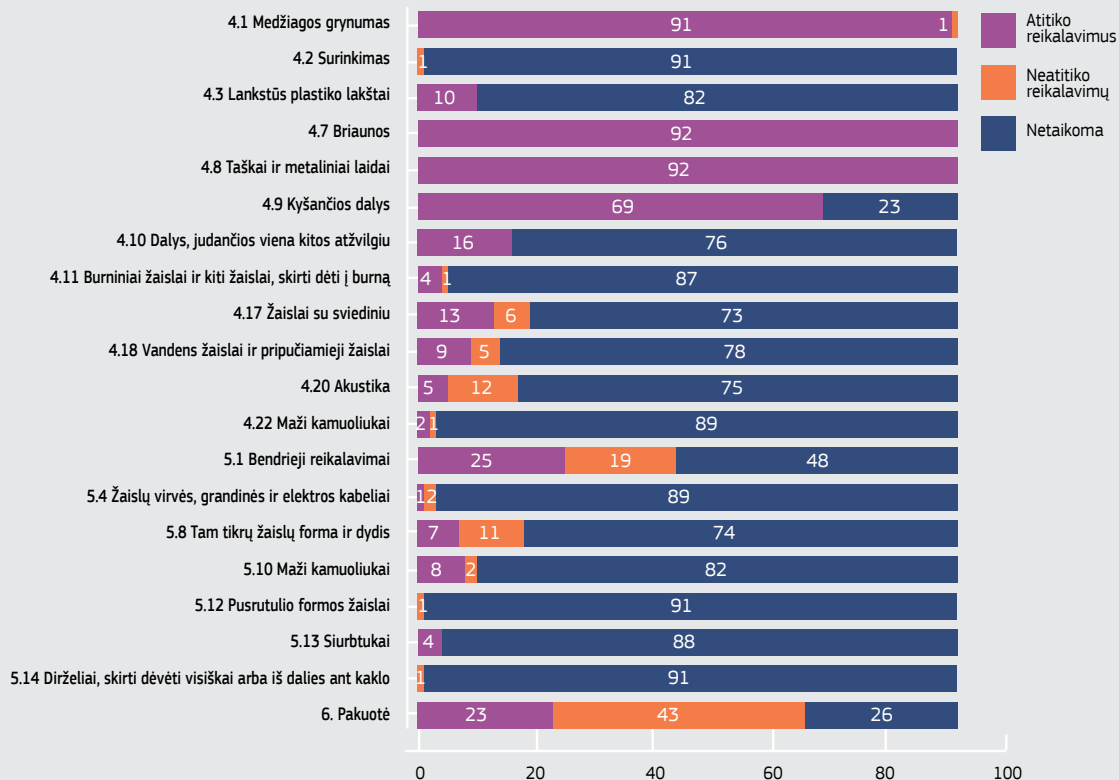
Visi šie gaminiai neatitiko DBGS reikalavimų, nes buvo neteisingai parduodami kaip žaislai. Plūdriosios kėdutės turėtų būti naudojamos nuolat prižiūrint suaugusiesiems ir negali būti suprojektuotos ir atrodyti taip, kad tėvai ir vaikai jas supainiotų su žaislu ir dėl to kiltų pavojus vaikui nuskęsti. Informacija apie įvertintą pavojaus lygį ir priemones, kurių buvo imtasi dėl šių gaminių, pateikiama 4.1 dalyje.

⁴ „DocsRoom“. Europos Komisija (europa.eu) <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/3841/attachments/1/translations>

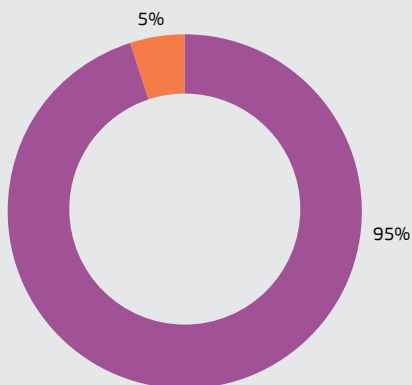
3.2 Bandymų rezultatai pagal bandymo tipą

Mechaniniai bandymai atskleidė gerokai daugiau neatitikčių (84 proc.) nei cheminiai (21 proc.). Bandymų rezultatai pagal kiekvieną punktą yra iliustruojami toliau pateiktose diagramose.

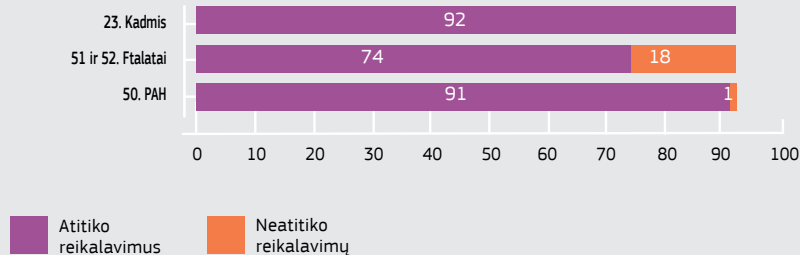
4 paveikslas. **Bandymų rezultatai pagal kiekvieną EN 71-1:2014+A1:2018 punktą (N=92)**

5 paveikslas. **Bandymų rezultatai. EN 71-3:2019 „3 dalis. Tam tikrų elementų migracija“ (N=92)**

6 paveikslas. **Bandymų rezultatai. Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 – REACH (N=92)**

RPI patikrinus paaiškėjo, kad įspėjimų, ženklavimo ir instrukcijų reikalavimus atitiko tik vienas pavyzdys. 61 proc. pavyzdžių nebuvo pažymėti CE ženklais arba CE ženklas buvo neteisingas. Kitos problemos:

- nebuvo informacijos apie gamintoją arba importuotoją;
- įspėjimai pateikti ne ta kalba;
- pirkimo metu nebuvo įspėjimų, jie buvo neįskaitomi arba nematomi;
- įspėjimai buvo netinkami numatytam naudojimui;
- prie įspėjimų nebuvo žodžio „įspėjimas“ arba „įspėjimai“.

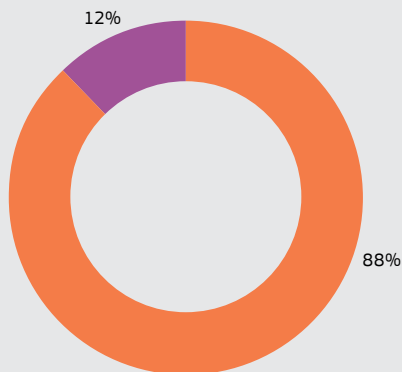
3.3 Rezultatai pagal amžiaus kategoriją

Iš 92 patikrintų žaislų 54 proc. (50) buvo skirti vyresniems nei 36 mėnesių vaikams, o 46 proc. (42) – vaikams iki 36 mėnesių.

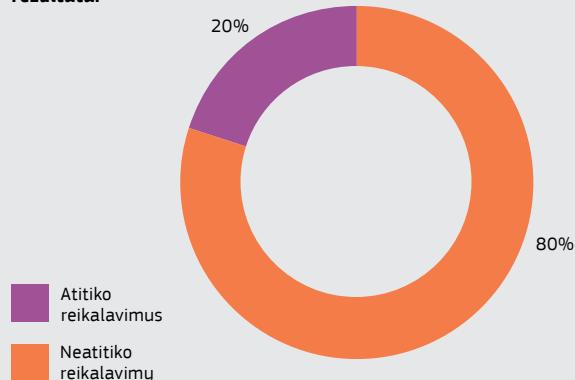
Reikalavimų neatitinkančių žaislų, skirtų jaunesniems nei 36 mėnesių vaikams, buvo šiek tiek daugiau (88 proc.) nei reikalavimų neatitinkančių žaislų, skirtų vyresniems nei 36 mėnesių vaikams (80 proc.).

7 paveikslas. **Bandymų rezultatai pagal amžiaus kategoriją**

Jaunesniems nei 36 mėnesių vaikams skirtų žaislų bendri bandymų rezultatai

Vyresniems nei 36 mėnesių vaikams skirtų žaislų bendri bandymų rezultatai

3.4. Bandymų rezultatų išvados

Patikrintuose pavyzdžiuose buvo nustatyti ir mechaniniai, ir cheminiai pavojai. Rezultatai atspindi nuolatines saugos problemas, su kuriomis susiduria RPI dėl žaislų, kuriais prekiaujama ES nepriklausančių šalių internetinėse parduotuvėse ir prekyvietėse.

Mechaniniai pavojai

Nustatytas labai reikšmingas mechaninių trūkumų rodiklis (reikalavimų neatitiko 84 proc. gaminių). Su mechaniniais gedimais susijusius pavojus vartotojai ir RPI nustato dažniau nei žaislų keliamus cheminius pavojus. Geri mechaninių bandymų rezultatai gauti tikrinant briaunas (4.7 punktas), taškus ir metalinius laidus (4.8 punktas) bei kyšančias dalis (4.9 punktas) – būtent šie aspektai kelia didžiausią tiesioginį pavojų vaikams susižeisti.

Keletas pavyzdžių neatitiko toliau nurodytų punktų reikalavimų, todėl galimas didelis pavojus:

- 4.20 punkto dėl akustikos (12 pavyzdžių), todėl kyla pavojus pažeisti ausis;
- 5.1 punkto dėl smulkių dalių (19 pavyzdžių), todėl kyla pavojus užspringti;
- 5.8 punkto dėl tam tikrų žaislų formos ir dydžio (11 pavyzdžių), todėl kyla pavojus užspausti stemplę.

Be to, labai daug pavyzdžių (43) neatitiko 6 punkto reikalavimų dėl pakuotės storio. Žaislų pakuotė yra vienas pagrindinių saugą užtikrinančių veiksnių, tačiau tėvai ar prižiūrėtojai gali neatkreipti į ją dėmesio. Paprastai tariant, kai PVC pakuotė yra pakankamai didelė, kad uždengtų vaiko galvą, ir pakankamai plona, kad priliptų prie burnos ir nosies, kyla rimtas pavojus uždusti. Todėl pakuotės reikalavimų neatitinkantys žaislų pavyzdžiai kelia rimtą susirūpinimą.

Cheminiai pavojai

Pagrindinė nustatyta cheminė problema buvo susijusi su ftalatais. Ftalatams keliamų reikalavimų neatitiko 20 proc. pavyzdžių (18). Kai kurie ftalatai yra cheminiai plastifikatoriai, plačiai naudojami plastikui minkštinti. Nustatyta, kad šios cheminės medžiagos „išsiplauna“ iš žaislų ir sukelia rimtų ilgalaikių sveikatos sutrikimų, pavyzdžiui, vėžį ir nevaisingumą. Atlikus bandymus paaiškėjo, kad ši cheminė medžiaga kelia didžiausią susirūpinimą.

Įspėjimai, ženklai ir instrukcijos

Patikrinus įspėjamuosius ženklus ir instrukcijas nustatyta, kad visuose pavyzdžiuose, išskyrus vieną, buvo bent viena administracinė neatitiktis. Dažniausiai problemų kilo dėl neteisingo arba trūkstamo CE ženklo, trūkstamos informacijos apie gamintoją ar importuotoją ir įspėjimų šalies, kurioje gaminys parduodamas, nacionalinėmis kalbomis.

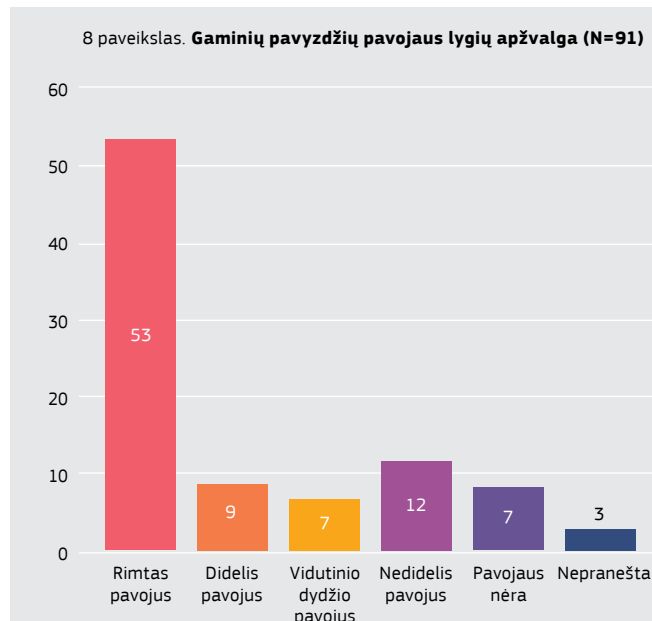
4. Rizikos vertinimai ir priemonės

4.1. Rizikos vertinimo rezultatai

Remiantis ŽSD⁵, Sąjungos rinkai pateikti žaislai turi atitikti šioje direktyvoje nustatytus esminius saugos reikalavimus. Visų pirma žaislai neturi kelti pavojaus naudotojų ar trečiųjų asmenų saugai arba sveikatai, kai jie naudojami pagal paskirtį arba kitu numanomu būdu. Vertinant, ar gaminyje kelia pavojų, turi būti remiamasi Komisijos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2019/417⁶ (toliau – RAPEX gairės). Rizikos vertinimui RPI naudojo EK valdomą RVG priemonę⁷.

Be to, pagal Reglamento (ES) 2019/1020⁸, 34 straipsnį RPI į Rinkos priežiūros informacinę ir komunikacijos sistemą (toliau – ICSMS) turi įvesti informaciją apie rinkai teikiamus gaminius, dėl kurių buvo atlikta išsami atitikties patikra.

8 paveiksle pavaizduoti reikalavimų neatitinkančių pavyzdžių pavojaus lygiai (remiantis RPI atliktais rizikos vertinimais)⁹.

4.2. Taisomosios priemonės, kurių imtasi patikrintų gaminių atžvilgiu

Remdamosi bandymų rezultatais ir atliktais rizikos vertinimais, RPI nusprendžia, kokių taisomųjų priemonių reikia imtis dėl gaminių, kurie neatitinka ES teisės aktų ir (arba) taikomų standartų, kad pavojingi gaminiai nepatektų į bendrąją rinką.

EK bendradarbiauja su keliomis interneto platformomis, kurios pasirašė įsipareigojimą užtikrinti produktų saugą ir įsipareigojo reguliariai tikrinti portalą „Saugos vartai“ bei iš savo svetainių pašalinti visus pavojingus gaminius, apie kuriuos buvo pranešta. Vis dėlto daug pavyzdžių, paimtų iš tokių įsipareigojimą pasirašiusių prekyviečių, neatitiko taikomų reikalavimų. Dauguma įsipareigojimą pasirašiusių prekyviečių ėmėsi tinkamų priemonių ir pašalino pavojingų gaminių skelbimus vos tik gavusios RPI pranešimą, tačiau tik nedaugelis stengėsi iš savo platformų pašalinti panašius kitų pardavėjų skelbimus.

9 paveiksle parodytos pagrindinės priemonės, kurių buvo imtasi¹⁰.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A32009L0048>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019D0417&from=LT>

⁷ <https://ec.europa.eu/rag/#/screen/home>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:32019R1020>

⁹ Pateikti rezultatai yra paremti 2022-04-01 turėta informacija. Kategorija „nepranešta“ nurodo atvejus, kai rizikos vertinimas tebevykdomas.

¹⁰ Pateikti rezultatai yra paremti 2022-04-01 turėta informacija. Kategorija „nepranešta“ nurodo atvejus, kai priemonės tebevykdomos.

Be to, nustačius rimtą pavojų, RPI teisiškai privalo pateikti pranešimą „Saugos vartuose“ (pagal DBGS 12 straipsnio 1 dalį¹¹). RAPEX gairėse¹² taip pat rekomenduojama pranešti apie priemones, kurių imtasi dėl gaminių, keliančių ne tokį didelį pavojų.

Atlikus veiksmus, kuriuos paskatino bendra bandymų kampanija, pranešimai „Saugos vartuose“ buvo pateikti dėl 56 gaminių, taip pat laukiama pranešimų dėl dar penkių gaminių.

Kalbant apie septynis plūdriųjų kėdučių pavyzdžius, kurie nebuvo įtraukti į šios veiklos sritį, keturis iš jų RPI įvertino kaip keliančius rimtą pavojų, du – kaip keliančius didelį pavojų ir vieną – kaip keliantį nedidelį pavojų. Du iš gaminių, kurie buvo

įvertinti kaip keliantys didelį pavojų, neatitiko REACH reglamento (Reglamentas Nr. 1907/2006) reikalavimų (dėl kadmio ir ftalatų). Visi šie gaminiai neatitiko DBGS reikalavimų, nes buvo neteisingai parduodami kaip žaislai. Plūdriosios kėdutės turi būti naudojamos nuolat prižiūrint suaugusiesiems ir negali būti suprojektuotos ir atrodyti taip, kad tėvai ir vaikai jas supainiotų su žaislu ir dėl to kiltų pavojus vaikui nuskęsti. Apie tris iš septynių gaminių buvo pranešta „Saugos vartuose“, dar dviejų pranešimų laukiama.

5. Išvados ir rekomendacijos

5.1. Išvados

Iš visų patikrintų pavyzdžių, kurie buvo įtraukti į veiklos sritį, 84 proc. neatitiko taikomų standartų techninių reikalavimų, todėl neatitiko ir ŽSD nustatytų esminių saugos reikalavimų. Vaikams iki 36 mėnesių skirtų žaislų neatitikčių rodiklis buvo šiek tiek didesnis (88 proc.) nei vyresniems nei 36 mėnesių vaikams skirtų žaislų (80 proc.) dėl šiai kategorijai taikomų griežtesnių reikalavimų.

Bandymų rezultatai rodo, kad tik nedidelė dalis gaminių kelia cheminį pavojų, tačiau nemažai žaislų neatitinka mechaninės saugos reikalavimų. Siekiant apsaugoti vartotojus ir užkirsti kelią pavojingų žaislų patekimui į ES rinką, reikia atlikti patobulinimus.

Be to, visi pavyzdžiai (išskyrus vieną) neatitiko įspėjimų, ženklinimo ir instrukcijų reikalavimų. Įspėjimai, ženklai ir instrukcijos suteikia tėvams ir (arba) globėjams labai svarbios informacijos apie tinkamą gaminio naudojimą, todėl tokia neatitiktis kelia didelį pavojų.

RPI, remdamosi šios su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos rezultatais, „Saugos vartuose“ pateikė 56 pranešimus (penkių pranešimų dar laukiama) ir ekonominės veiklos vykdytojams nurodė iš prekyviečių ir (arba) internetinių parduotuvių pašalinti 74 gaminių skelbimus, jei buvo įvertinta, kad šie gaminiai kelia rimtą, didelį ar vidutinio dydžio pavojų, o kai kuriais atvejais (šeši pavyzdžiai) – ir nedidelį pavojų.

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=CELEX%3A32001L0095>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=LEGISUM%3A4390682>

5.2. Rekomendacijos suinteresuotosioms šalims

Vartotojams

Internetinės prekyvietės. Vartotojai turi būti atsargūs pirkdami iš internetinių prekyviečių, ypač jei pardavėjai nėra įsisteigę ES. Vartotojų asociacijos ir bandymų kampanijos gali pateikti patikimų gaminių apžvalgų.

Užtikrinti taisyklių vykdymą yra itin sudėtinga, kai pardavėjai yra įsisteigę už ES ribų. Tokiais atvejais, jei kitos priemonės neduoda rezultatų, RPI gali imtis kraštutinės priemonės – blokuoti atitinkamas interneto svetaines (pagal Reglamentą 2019/1020). Todėl vartotojai turi būti atsargūs pirkdami iš trečiųjų šalių pardavėjų.

Įspėjimai, ženklai ir instrukcijos. Vartotojai ypatingą dėmesį turi skirti įspėjimams, ženkams ir instrukcijoms, kurie pateikiami kartu su gaminiiais.

- Ant gaminio pakuotės turi būti CE ženklas, adresas ES ir atitinkami įspėjimai. Jie turi būti pateikiami pardavimo šalies nacionalinėmis kalbomis.
- Žaislų atveju vartotojai turi patikrinti, ar amžiaus grupės įspėjamasis ženklas yra tinkamas vaikui, ir atkreipti ypatingą dėmesį į tuos žaislus, kurie aiškiai skirti jaunesniems nei 36 mėnesių vaikams, net jei ant jų yra įspėjimas apie amžių, nurodantis kitaip.
- Norėdami saugiai naudoti gaminius, vartotojai turi atidžiai perskaityti instrukcijas. Suaugusieji turi laikytis pagrindinių nurodymų ir saugiai išmesti pakuotę, išsaugodami gaminio etiketę.

Stebėti „Saugos vartus“. „Saugos vartų“ sistemą reikia reguliariai stebėti, nes joje pateikiama svarbi informacija apie atšauktus ir uždraustus gaminius. Apie nustatytas saugos problemas visada reikia pranešti kompetentingai RPI.

Europos ir nacionalinėms institucijoms

Stebėti internete parduodamus žaislus.

- Šioje veikloje paimtų ir patikrintų gaminių neatitiktųjų rodiklis yra aukštas, todėl reikėtų toliau vykdyti ES ir ES nepriklausančių šalių prekyviečių bei internetinių parduotuvių rinkos priežiūrą. Nesvarbu, ar neatitiktis yra administracinio pobūdžio (pavyzdžiui, nėra adreso), ar susijusi su rimta saugos problema, RPI turi susisiekti su prekyvietėmis, informuoti jas apie nustatytas neatitiktis ir pareikalauti pašalinti atitinkamus gaminius arba pataisyti ženklus.
- EK ir RPI turėtų toliau bendradarbiauti su internetinėmis prekyvietėmis, kad būtų išnaudotos visos įsipareigojimo užtikrinti produktų saugą teikiamos galimybės. RPI gali apsvarstyti galimybę tikrinti ir prekyvietes, kurios yra pasirašiusios įsipareigojimą užtikrinti produktų saugą, ir tas, kurios nėra pasirašiusios tokio įsipareigojimo. RPI turėtų būti skatinamos naudoti EK tinklalapių automatizuotam naršymui skirtą priemonę, kad būtų galima stebėti, ar gaminiiais, apie kuriuos pranešta per „Saugos vartus“ ir kuriais draudžiama prekiauti Europos bendrojoje rinkoje, vis dar prekiaujama internetinėse parduotuvėse ar kitose internetinėse prekyvietėse.

RPI ir muitinių bendradarbiavimas. RPI turi glaudžiai bendradarbiauti su muitinėmis, kad nesaugūs gaminiai nepatektų į ES.

Ekonominės veiklos vykdytojams

Atkreipti dėmesį į savo įsipareigojimus pagal galiojančius teisės aktus. Žinokite visus taikomus teisinius reikalavimus. Prieš pateikdami žaislus rinkai, užtikrinkite, kad jie būtų suprojektuoti ir pagaminti laikantis Žaislų saugos direktyvos (Direktyva 2009/48/EB) ir atitinkamo žaislų saugos standarto (EN 71) reikalavimų. Žaislai turi būti tinkamai pažymėti CE ženklu (jis rodo, kad buvo atlikti saugos patikrinimai, pavyzdžiui, dėl pavojingų cheminių medžiagų kiekio). Kaip įrodymo galima paprašyti atitikties deklaracijos.

Prekyvietės, pasirašiusios įsipareigojimą užtikrinti produktų saugą, turėtų dėti visas pastangas, kad nustatytų skelbimus su gaminiais, panašiais į tuos, apie kuriuos įspėjama „Saugos vartuose“, ir užtikrintų, kad nebūtų kitų nesaugaus gaminio skelbimų.

Ženklimas ir pakavimas. Ženkilai yra svarbūs, todėl turi būti aiškiai nurodyti svetainėse, kuriuose gaminiais prekiaujama.

- Visi žaislai turi būti pažymėti tipo, partijos, serijos ar modelio numeriu arba kitais ženklais, leidžiančiais juos identifikuoti.
- Remiantis Reglamento (ES) 2019/1020¹³ reikalavimais, prie kiekvieno į ES įvežamo gaminio, kuriam taikomas 4 straipsnis, turi būti pridėtas už jį atsakingo asmens ES vardas, pavardė ir kontaktinė informacija.
- Ženkilai ir įspėjimai turi būti būdingi konkrečiam žaislui ir išversti į šalies, kurioje gaminys parduodamas, nacionalines kalbas.
- Įspėjimai apie amžių turi būti teisingi. Žaislai, aiškiai skirti jaunesniems nei 36 mėnesių vaikams, turi atitikti šiai kategorijai keliamus reikalavimus ir ant jų neturi būti įspėjimo apie amžių, nurodančio, kad žaislas nėra skirtas jaunesniems vaikams.
- Žaislų pakuotės turi atitikti griežtus žaislų saugos reikalavimus.
- Plastikiniai žaislai, pavyzdžiui, vandens žaislai, žaislai su sviediniu ir žaislinės lėlės, kelia ypatingą pavojų, todėl ant jų turėtų būti specialūs įspėjimai.

Atkreipti dėmesį į pavojus, susijusius su atvejais, kai gaminys klaidingai pateikiamas rinkai kaip žaislas.

Gaminiai, kurie nėra žaislai, neturėtų būti parduodami ir projektuojami taip, kad tėvai ir vaikai galėtų juos supainioti su žaislais. Pavyzdžiui, plūdriosios kėdutės nėra žaislai ir neturi turėti žaidybinės vertės, kuri galėtų klaidinti vartotojus arba paskatinti tėvus palikti vaikus be priežiūros, kai jie jomis naudojasi. Jos turi būti suprojektuotos ir pagamintos pagal DBGS reikalavimus, taikomus mokymosi priemonėms, ir standartą EN 13138. Šiems gaminiams nereikia CE ženklo.

Užtikrinti prekyviečių ir trečiųjų šalių pardavėjų bendradarbiavimą. Internetinės prekyvietės ir pardavėjai turėtų glaudžiai bendradarbiauti, visų pirma atliekant atšaukimus. Vartotojai turėtų būti įvairiais kanalais informuojami apie konkrečių gaminių atšaukimą iš rinkos arba bet kokias su jais susijusias saugos problemas.

¹³<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:32019R1020>

1. Kas yra CASP?

Koordinuotos gaminių saugos veiklos (toliau – CASP) sudaro sąlygas visoms ES ir (arba) EEE šalių rinkos priežiūros institucijoms (toliau – RPI) bendradarbiauti ir didinti bendrajai rinkai teikiamų gaminių saugą.

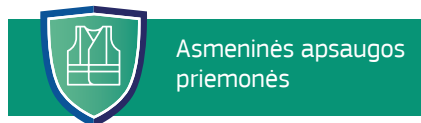
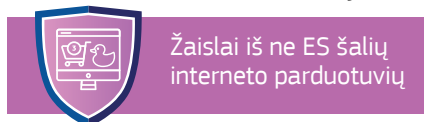
Vykdam **su konkrečiais gaminiais susijusią veiklą** tikrinami įvairūs gaminiai, kurie gali kelti pavojų vartotojams. Gaminius atrenka ir jų pavyzdžius paima dalyvaujančios RPI. Jie tikrinami pagal bendrai sutartą bandymų planą.

Horizontalioji veikla (toliau – HV) sudaro sąlygas RPI keistis idėjomis ir geriausia praktika. Vadovaujant techniniam ekspertui, kuriami bendri rinkos priežiūros metodai, procedūros ir praktinės priemonės.

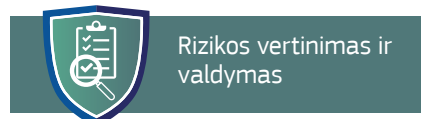
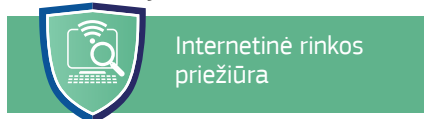
Mišri veikla palengvina horizontalias diskusijas ir apima bandymų kampanijas. Rezultatai naudojami bendriems metodams ir metodikoms kurti.

Projektą „CASP 2021“ sudaro penkios su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos, trys HV ir viena mišri veikla. Jas per Teisingumo ir vartotojų reikalų GD organizuotas konsultacijas iš anksto atrinko dalyvaujančios RPI.

Su konkrečiais gaminiais susijusi veikla

Horizontalioji veikla (HV)

Vaidmenys ir atsakomybė

EISMEA

- Perkančioji organizacija – Teisingumo ir vartotojų reikalų GD vardu tvarko administracinius santykius su rangovu
- Stebi ir tvirtina visus sutartinius rezultatus

Rangovas EY / PRACSIS

- Koordinuoja veiklos įgyvendinimą ir organizavimą
- Teikia techninę ir logistinę informaciją
- Atsako už ataskaitų teikimą, komunikaciją ir rezultatų sklaidą

ES / EEE valstybių narių rinkos priežiūros institucijos

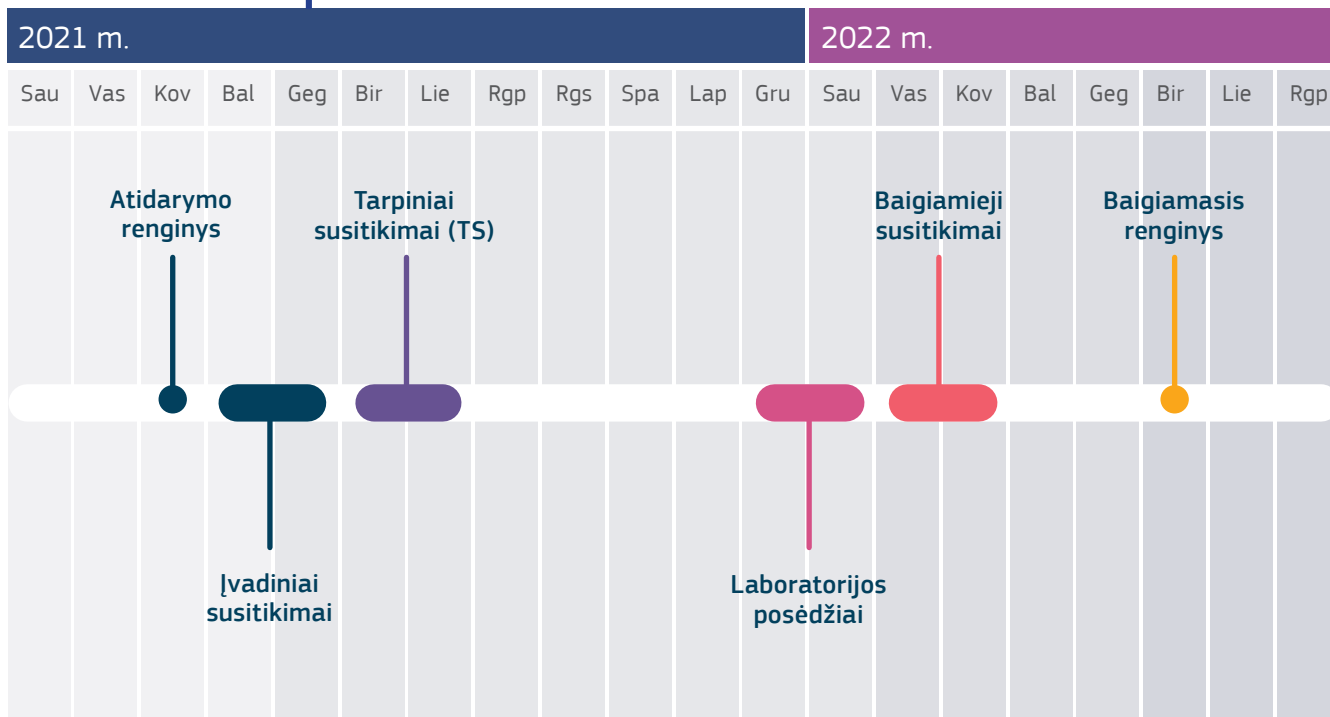
Teisingumo ir vartotojų reikalų GD

- Prižiūri CASP projektų planavimą ir vykdymą
- Užtikrina operatyvinį vadovavimą, valdymą ir sėkmingą įgyvendinimą
- Teikia gaires dalyvaujančioms RPI

Techninis ekspertas (po vieną kiekvienai su konkrečiais gaminiais susijusiai veiklai)

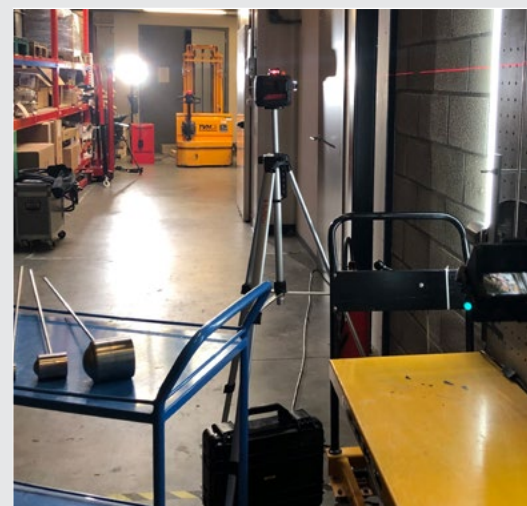
- Teikia RPI technines konsultacijas ir rekomendacijas
- Padeda parengti gaminių atrankos ir bandymų planą bei pasirinkti tinkamiausią laboratoriją
- Analizuoja rezultatus, padeda įvertinti nustatytus pavojus ir siūlo rekomendacijas

2. Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos darbo planas

Nuolatinė vidinė komunikacija per platformą „Wiki Confluence“

PRADŽIA	GAMINIŲ ATRANKA IR BANDYMAS	ATASKAITŲ TEIKIMAS	IŠORINĖ KOMUNIKACIJA
Dokumentų tyrimas	Laboratorijos atrankos konkursas	Rizikos vertinimas	Komunikacijos priemonių rinkinio kūrimas
Aprėpties apklausos	Laboratorijos atranka ir sutarties sudarymas	RPI priimtų priemonių suderinimas	Komunikacinių pranešimų kūrimas
Bandymų ir gaminių atrankos plano projektas	Gaminių atranka ir transportavimas	Galutinių ataskaitų projektų rengimas	Komunikacijos kampanijos pradžia
Laboratorių nustatymas	Bandymo procesas ir bandymų ataskaitos	Gaminių pavyzdžių šalinimas arba gražinimas RPI	Poveikio vertinimas

3. Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos priemonės ir procesai

EUROPOS KOMISIJA

Directorate-General for Justice and Consumers
Directorate Consumers
Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System
E-mail: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Europos Komisija neatsako už bet kokius su pakartotiniu naudojimu susijusius padarinius.

© Europos Sąjunga, 2022

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika įgyvendinama pagal 2011 m. gruodžio 12 d. Komisijos sprendimą 2011/833/ES dėl pakartotinio Komisijos dokumentų naudojimo (OL L 330, 2011 12 14, p. 39).
Jeigu nenurodyta kitaip, šį dokumentą leidžiama pakartotinai naudoti pagal „Creative Commons Attribution 4.0 International“ (CC BY 4.0) licenciją (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tai reiškia, kad pakartotinis naudojimas leidžiamas, jeigu tinkamai nurodoma autorystė ir visi pakeitimai.

Norint naudoti ar atgaminti elementus, kurių autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, gali reikėti gauti atitinkamų teisių turėtojų leidimą.

Informacijos apie Europos Sąjungą visomis oficialiosiomis ES kalbomis galima rasti svetainėje Europa:
https://europa.eu/european-union/index_lt

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2022

PDF ISBN978-92-76-51706-1 doi:10.2838/957 D5-09-22-155-LT-N